

पाठ्यक्रम 2016—17

कक्षा—नवमी
विषय—संस्कृतम्

संकलनात्मकमूल्यांकनम्—1

क' खण्डः—अपठित—अवबोधनम्

'ख'—रचनात्मक—कार्यम्

(मणिका—अभ्यासपुस्तक—आधारितम्)

1 औपचारिकम् अथवाअनौपचारिकम् पत्रम्

2 चित्राधारितवर्णनम् अथवाअनुच्छेदलेखनम्

'ग' खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

(मणिका—अभ्यासपुस्तक—आधारितम्)

1 संस्कृतवर्णमाला

2 वाक्येषुअनुच्छेदे वा सम्बिकार्यम्—स्वर ,विसर्ग ,व्यंजनसम्बिः

3 शब्दरूपाणि—अजन्तशब्दाः ,सर्वनाम शब्दाः

4 धातुरूपाणि—लट् ,लृट् ,लङ् लकारेषु (पर0)—भू ,पठ् ,हस् ,

नम्,गम् ,अस् ,कृथ् ,नश् ,शक्—(आ 0)—सेव् लभ्

5 उपपद वि0—(अनुच्छेदे ,वार्तालापे ,लघुकथायाम् वा)

द्वितीया—अभितः ,परितः ,उभयतः ,

तृतीया—सह ,किम्

चतुर्थी—नमः ,स्वाहा ,सामर्थ्ये

पंचमी—बहिः ,विना ,भी ,पूर्वम्

षष्ठी—पुरतः ,पृष्ठतः ,तरप्—तमप् ,अधः

सप्तमी—कुशलः ,प्रवीणः ,निपुणः

प्रत्यया—तुमुन् ,कत्वा ,ल्यप्

'घ' खण्डः—पठित—अवबोधनम्

मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम्—पाठ—1—6

संकलनात्मकमूल्यांकनम्—2

'क' खण्डः—अपठित—अवबोधनम्

'ख'—रचनात्मक—कार्यम्

(मणिका—अभ्यासपुस्तक—आधारितम्)

1 अनौपचारिकम् पत्रम्

2 चित्राधारितवर्णनम् अथवाअनुच्छेदलेखनम्

'ग' खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

(मणिका—अभ्यासपुस्तक—आधारितम्)

3 शब्दरूपाणि—हलन्तशब्दाः—राजन् ,भवत् आत्मन्

,विद्वस् ,गच्छत

संख्यावाचकशब्दाः—एक द्वि त्रि चतुर् पंचन्

धातुरूपाणि—लोट् ,विधिलिङ्ग—लकारयोः (पर0),अस्

,हन् ,कृथ् ,आप् ,इष् ,पृच्छ ,कृ ,ज्ञा ,भक्ष् ,विन्त्

(आ 0)—रुच् ,मुद् ,याच्

(उभय0)—नी ,ह ,भज् ,पच्

5 उपपद वि0—(वाक्येषु , वार्तालापेअनुच्छेदे वा)

द्वितीया—समया ,निकषा ,प्रति, धिक् ,विना

तृतीया—विना ,अलम् ,हीनः ,प्रयोजनम्

चतुर्थी—अलम् सामर्थ्ये

पंचमी—आरभ् ,प्र—मद् ,परः ,अनन्तरम्

षष्ठी—निर्धारणे ,वामतः ,दक्षिणतः ,अनादरे

सप्तमी—स्निह् ,विश्वस् ,भावे

प्रत्ययाः—कत् ,कतवतु ,शत् ,शानच्

'घ' खण्डः—पठित—अवबोधनम्

'घ' खण्डः—पठित—अवबोधनम्

मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम्—पाठ—7—14

SCHEDULE OF FORMATIVE ASSESSMENT & UNIT TEST

FORMATIVE ASSESSMENT-I	FORMATIVE ASSESSMENT-II	FORMATIVE ASSESSMENT-III	FORMATIVE ASSESSMENT-IV
UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)
ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)
ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)

SYLLABUS FOR UNIT TEST -I

मणिका—संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—2
मणिका—संस्कृत—अभ्यासपुस्तकम् पाठ—1 , 2
शब्दरूपाणि—अजन्ता:— (त्रिषुलिंगेषु) पृष्ठ—33

SYLLABUS FOR UNIT TEST -II

मणिका—संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—5
व्याकरण—मणिका—संस्कृत—अभ्यासपुस्तकम् पाठ—3 , व्यंजनसन्धि:
सर्वनाम शब्दा—(पृष्ठ—50—54)
धातुरूपाणि—(पर 0)—भू , पठ , हस , नम्, गम्—लट , लृट , लङ् लकारेषु

SYLLABUS FOR UNIT TEST -III

मणिका संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—7
व्याकरण—मणिका संस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम्
हलन्तशब्दः—राजन् , भवत् आत्मन् , विद्वस् , गच्छत्
संख्यावाचकशब्दः—एक द्वि त्रि चतुर् पंचन्
धातुरूपाणि—लोट , विधिलिङ्ग—लकारयोः (पर 0) अस् , हन् , कुध् , आप् , इष् , पृच्छ् , कृ
(आ 0)—रुच् , मुद् , याच्

SYLLABUS FOR UNIT TEST -IV

मणिका संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—13
व्याकरण—मणिका संस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् हलन्तशब्दः—राजन् , भवत् आत्मन् , विद्वस् , गच्छत्
संख्यावाचकशब्दः—एक द्वि त्रि चतुर् पंचन्
धातुरूपाणि—लोट , विधिलिङ्ग—लकारयोः (पर 0)—ज्ञा , भक्ष , चिन्त(आ 0)—रुच् , मुद् , याच्
(उभय 0)—नी , हृ , भज् , पच्

SPECIAL TEST- FULL SYLLABUS-S.A-II

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -I

- 1 अभिनय—माध्यमेनसंवाद ,(Group):
  - 2 प्रदत्त—विषयस्य(Individual)
- उपरिपंचवाक्यानि (मौखिकम्)

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -II

- 1 कार्यपरियोजना—दश वाक्येषुसंवादम् लिखन्तु(चित्र—सहितम्)(Individual)
- 2 एकांसंस्कृतपत्रिकांरचयन्तु:(Group):

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -III

श्लोकानांमन्त्राणां च सस्वरउच्चारणम् ;(Group):

कस्यापि वृक्षस्य विषयेपंचवाक्यानि(Individual)
(मौखिकम्)

गृहकार्य / कक्षाकार्य

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -IV

अव्ययसहित—वाक्योच्चारणम् ,(Group):
चित्राधारिवाक्यानि(Individual)

बहुविकल्पात्मका: प्रश्नाः(Individual)

पाठ्यक्रम 2016–17

कक्षा—नववी

मासः	विषयः	शिक्षण—उद्देश्यम्	गृहकार्य	कार्यप्रपत्राणि	गतिविधि:
रचनात्मक मूल्यांकन—1 अप्रैल—मई अप्रैल—(22)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—1 , 2 , व्याकरण—मणिकासंस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् पाठ—1 , 2 पाठ—5 शब्दरूपाणि—अजन्ता:— (त्रिषुलिंगेषु) पृष्ठ—33 मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—3	पाठ—1 छात्रम् आत्मज्ञानंप्रतिआकर्षितंकरणम् । छात्रेषुविद्याप्रति रुचिः भवेत् इतिभावनायाः विकासः । पाठ—2 प्रत्येकार्यविचारपूर्वकम् एव करणीयम् । पाठ—3 श्लोकोच्चारण गीतशैल्यांकर्तव्यम् । श्लोकेनिहितभावप्रतिछात्राणां ध्यानाकर्षणम्कारयितव्यम् । श्लोकस्य अन्वयंकृत्वातस्य अर्थसंयोजनम् । संस्कृत—अभ्यास—पुस्तकं पाठ—1 , 2 वर्णानाम् उच्चारणस्थानांज्ञानम् पाठ—5 शब्दरूपाणांज्ञानम् ।	1 1 1	पाठ—1,2पाठान्तर्गताः प्रश्नाः पाठ—3 पाठान्तर्गत—प्रश्नाः	1 अभिनय—माध्यमेनसंवादः 2 प्रदत्त—विषयस्य उपरिपंच वाक्यानि (मौखिकम्)
रचनात्मक मूल्यांकनम्—2 जुलाई—अगस्त जुलाई—(24)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—4, 5 व्याकरण—मणिकासंस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् पाठ—2,3,4,5 सम्भिः, शब्दरूपाणि धातुरूपाणि—(पर 0)—भू , परृ , हस् , नम्, गम् ,अस् , कुध् , नश् , शक् —(आ 0)—सेव् लभ् माणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—6	पाठ—4 दैनिक—जीवनेस्वारश्यंप्रतिजागरुकाः भवेयुः । पाठ—5 संसारेसुभ्राताअतीवदुर्लभः अस्ति । छात्राः अपिरामभरतयोः इवस्नेहभावेनव्यवहरन्तु । पाठ—6 विद्याधनंसर्वधनप्रधानम् । विद्याविहीनः पशुः । विद्वान् सर्वत्र पूज्यते । इतिवाकयोः छात्रान् विद्यायाः महत्तावंकथनम् । मणिका—संस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् पाठ—11—17 उपपद विभाग छात्राणांवाक्यानि शद्वानिभवेयुः । अपि च वाक्यनिर्माणेऽपपदविभक्तिनांप्रयोगंकर्तुसमर्थाः भवेयुः ।प्रत्ययाः— धातुभिः सहप्रत्ययानांप्रयोगः । छात्राणांबौद्धिकविकासः । चित्र—अनुच्छेदमाध्यमेनछात्राणांमौलिकविचिन्तास्य विकासः ।	1 1 1	पाठ—4 ,5 पाठान्तर्गत—प्रश्नाः पाठ—6 पाठान्तर्गत—प्रश्नाः	(ग्रीष्मावकाश—कार्य) कार्यपरियोजना—दशवा वयेषुसंवादम् लिखन्तु(चित्र—सहितम्) एकांसंस्कृतपत्रिकांरच यन्तु
अगस्त—(22)	व्याकरण—मणिकासंस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् पाठ—11—17 उपपद विभाग छात्राणांवाक्यानि अथवाअनुच्छेदलेखनम् अपठित—गद्यांशः	उपपद विभाग छात्राणांवाक्यानि शद्वानिभवेयुः । अपि च वाक्यनिर्माणेऽपपदविभक्तिनांप्रयोगंकर्तुसमर्थाः भवेयुः ।प्रत्ययाः— धातुभिः सहप्रत्ययानांप्रयोगः । छात्राणांबौद्धिकविकासः । चित्र—अनुच्छेदमाध्यमेनछात्राणांमौलिकविचिन्तास्य विकासः ।	1		

विषय—संस्कृतम्

मासः	विषयः	शिक्षण—उद्देश्यम्	गहकार्यम्	कार्यप्रपत्राणि	गतिविधि:
रचनात्मकं मूल्यांकनम्—3 अक्तूबर—नवम्बर अक्तूबर—(17)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—7	पाठ—7 मानवजीवने वृक्षाणाम् उपयोगिता—प्रतिपादनकरणम्। धराया: पर्यावरणांवातावरणं चशुद्धं भवेत्। पाठ—8 'कर्मणः महत्त्वम् 'इतिकथनस्य प्रतिपादनंकरणम् अपि च अंहकारस्यतुष्परिणामाः—प्रतिपादनंकरणम्।	1	पाठ—7 पाठार्त्तगत—श्लोकानांप्रश्नाः पाठ—8 पाठार्त्तगत—प्रश्नाः	श्लोकानांमन्त्राणां च सस्वरउच्चारणम्। कर्स्यापि वृक्षस्य विषयेपंचवाक्यानि (मौखिकम्)
नवम्बर—(17)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—8 ,9 व्याकरण—मणिकासंस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् हलन्तशब्दाः—राजन् ,भवत् आत्मन् ,विद्वस् ,गच्छत् संख्यावाचकशब्दाः—एक द्वि त्रि चतुर् पंचन् धातुरूपाणि—लोट् ,विधिलिङ्—लकारयोः (पर0),अस् ,हन् ,कुध् आप् ,इष् ,पृच्छ् ,कृ ,ज्ञाभक्ष् ,चिन्त् (आ 0)—रुच् ,मुद् ,याच् (उभय0)—नी ,ह॒ ,भज् ,पच्	पाठ—9 छात्रान् देशभवितशिक्षयाआपूरितान् करणम्। देशभवत्—प्रतापस्य जीवनेआगतानांकष्टानांदिगदर्शनम्। मणिकासंस्कृत—अभ्यास—पुस्तकम् शब्दरूपाणि— शब्दरूपाणांज्ञानेनसंज्ञासर्वनाम ,संख्याविशेषणानां निर्माणम् अन्तरं वा करणम्। धातुरूपाणि— धातुरूपाणांज्ञानम्। अनेनदैनिकव्यवहारेसंस्कृतस्य प्रयोगाय योग्यतावर्धिष्यते।	1	पाठ—9 पाठार्त्तगत—प्रश्नाः	गृहकार्य / कक्षाकार्य
रचनात्मकं मूल्यांकनम्—4 दिसम्बर—जनवरी दिसम्बर—(21)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—10 ,11 ,12 व्याकरण—मणिका संस्कृत—अभ्यास—पुस्तक पाठ—11—17 उपपद वि० ,प्रत्ययाः—(कत् ,कतवतु ,शत् ,शानच्)	पाठ—10 पठनेनसह खेलनस्य महत्त्वम्। वर्णितविषयवस्तु—प्रतिछात्राणां रुचि— वर्धनम्। पाठ—11 अस्या: कथायाः काथ्यमेनप्राचीनभारतस्य राज्ञाम् यौद्धानाम् तपसः ,शास्त्रार्थस्य , शस्त्रज्ञानस्य दयालुतायाः छात्राणां समक्षेप्रस्तुतिकरणम्। छात्राः आत्मज्ञानप्रतिआकर्षिताः भवेयुः। पाठ—12विद्याधनंसर्वधनप्रधानम्। विद्याविहीनः पशुः विद्वान् सर्वत्र पूज्यते। इतिवाक्यैः छात्रान् विद्यायाः महत्त्वंकथनम्। संगीतप्रति—रुचि—वर्धनम्	1	पाठ—10 पाठार्त्तगत—प्रश्नाः पाठ—11 पाठार्त्तगत—प्रश्नाः	अव्ययसहित—वाक्योच्चारणम् वित्राधारिवाक्यानि
जनवरी—(13)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ—13 ,14 अनौपचारिक—पत्रम् ,वित्राधारिवाक्यानि अथवाअनुच्छेदलेखनम् ,अपठित—गद्यांशः	पाठ—13 'संस्कृतिः संस्कृतमाश्रिता' इतिविचारधारांछात्रेभ्यः प्रदानम्। पाठ—14भारतभूमिः देवभूमिः कथ्यते अपि च वसुधैवकृतम्भकम् इतिभावनायाः विकासः पत्रादिमाध्यमेनछात्राणांबौद्धिक—भाषाकौशलस्य विकासः	1	पाठ—14 पाठार्त्तगत—श्लोकाः	बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः

विशेषनोट—कार्यकरने के लिए एक हीरजिस्टरहोगा औरवहीशिक्षक / शिक्षिका द्वाराजाँचाजाएगा।